

ZEKÂTINIZI RAMAZAN'DA VERİN!*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Cumanız mübarek olsun aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Allah-u Teâlâ Hazretleri hem Ramazan ayının, hem de bumübarek cuma gününün her türlü mânevî ikramlarına ermenizi cümlenize nasib eylesin...

a. Ramazan'ın Güzellikleri

Ramazan sonsuz güzelliklere sahip, çok meziyetleri olan, çok kıymetli bir ay müslümanlar için, mü'minler için, Allah'ın rızasını kazanmak isteyen insanlar için...

Ramazan'ın muhtelif yönlerden bakıldığı zaman görünüşleri var. Ramazan bir bakıma gufran ayıdır, yâni Allah'ın kullarını mağfiret eylediği aydır. İftar saatinde böyle ellerini açıp Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne yalvaran o oruçlu kullarının Allah-u Teâlâ Hazretleri dualarını reddetmez. Nice nice azabı hak etmiş kulunu bu ayda, bu oruç bereketiyle, iftar zamanının güzel haliyle afv u mağfiret eyler.

Bir bakıma Ramazan'ı gufran ayı, müslümanların Allah'ın gufrânına erdiği, afv u mağfiret olduğu ay olarak değerlendirebiliriz.

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Bunu konuşmalarda tabii alimler, hocaefendiler her zaman söylüyorlar. Biz de Allah'ın lütfuna erelim, mağfiretine mazhar olalım diye ibadetlerimizi yapıyoruz. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi umduğumuza nail eylesin... Rahmetine, mağfiretine mazhar eylesin... Cennetiyle, cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin...

Ramazan bir bakıma, bir başka yönden yaklaşıldığı zaman Kur'an-ı Kerim ayıdır. Gerçekten Peygamber SAS Efendimiz'in de Kur'an-ı Kerim'i baştan sona tekrar ettiği, Kur'an'a daha fazla eğildiği bir aydır. Biz de Efendimiz'in o hareketinden feyiz alarak, esinlenerek Ramazan'da mukabeleler okuyoruz. Peygamber SAS Efendimiz'in Cebrâil AS'la Kur'an-ı Kerim'i karşılıklı okuyarak mukabele edip, dinlemek sûretiyle tekrarladığı gibi, mü'minler de hafızlar okuyor, dinliyorlar, Kur'an-ı Kerim'den takip ediyorlar. Ramazan Kur'an-ı Kerim ayıdır aynı zamanda.

Ben bu konuşmamda, Ramazan'ın bir başka yönünden bahsetmek istiyorum. Tabii, Ramazan'ın insan ruhu üzerindeki, bedeni üzerindeki tesirleri son derece güzel! Çok enfes bir ibadet... Bedeni rahatlandırıyor, mideyi dinlendiriyor, bütün sindirim cihazı bu ayda bir tatil yapmış oluyor, dinlenme yapmış oluyor. Gündüzleri oruç tutmak suretiyle, irade kuvvetleniyor, insanın ruhî kuvveleri, melekeleri, istidatları, kabiliyetleri gelişiyor. Ve ruhen temizleniyor. Fakirin halini anlıyor, onun açlığını, ızdırabını kendisi de yapay olarak uyguladığı için görmüş oluyor. Ramazan

bir bakıma hayır ayıdır, bağış ayıdır, fakirleri kollama, gözetme, onlara yardım etme ayıdır. Ben bu nokta üzerinde durmak istiyorum bu konuşmamda.

Biliyorsunuz Peygamber SAS Efendimiz sahih, sağlam bir hadis-i şerifinde, İslâm'ın beş temel üzerine kurulduğunu ifade buyurmuşlardı. Birisi; Allah'ın bir olduğuna, Rasûlüllah'ın onun elçisi olduğuna şehadet etmek, şahid olmak, ikrar etmek, söylemek, kabul etmek. Bu çok önemli tabii... Allah'a inancını insan ifade etmiş oluyor. Allah'ın kendisine elçi olarak gönderdiği Muhammed-i Mustafâsına inandığını kabul ettiğini ve onun emirlerine uyacağını beyan etmiş oluyor.

Binâen aleyh, Peygamber Efendimiz'in izinden yürümenin ifadesi olmuş oluyor, sünnet-i seniyyesine sarılmanın ifadesi oluyor. Önemli, temel şey bu... Bir insanı mü'min yapan ve en güzel noktaya getiren ilk önemli büyük tercih bu: Allah'ın varlığına inanmak, Rasûlüllah'ın peygamber, onun peygamberi, haber getiricisi, ondan bize, insanlara Allah'ın emirlerini tebliğ eden yüce vazifeli bir elçi olduğuna inanmak, yâni Rasûlüllah'ın dediklerine uyacağım demek oluyor bu, Rasûlüllah'a tâbi olacağım demek oluyor. Çok önemli...

Bunu bastırarak söylemek istiyorum. Bir müslümanın zihniyet bakımından en önemli yönü, Rasûlüllah'a her yönden, her bakımdan tam bağlanmasıdır. Ne demişse kabul edecek. Onun hükmünü itirazsız, içinden herhangi bir

tereddüt veya itiraz geçmeden kabul edecek ve gönlünü ona bağlayacak, Rasûlüllah Efendimiz'e tam ittibâ edecek. Bunu da böylece kısaca söyleyelim.

Ondan sonra biliyorsunuz namaz kılmak var, elhamdü lillah Ramazan'da tabii her zaman kıldığımız farz namazlardan ayrı bir de bu Ramazan'a mahsus geceyi değerlendiren, çok sevap kazanmaya vesîle olan *teravih namazı* var. Ayrıca tabii sahura kalkan insanın o vakti değerlendirip, abdest alıp, *teheccüd namazı* kılması çok sevap kazandırır. Çünkü, "Geceleyin kılınan iki rekat namaz, dünyadan ve dünyanın içindeki her şeyden daha hayırlıdır." diye hadis-i şerif var.

Namaz, bir insanı devamlı, Allah'ın kulu olduğunu hatırlamasına, onu hatırlamaya çeken bir ibadet olduğu için günün belli, kritik zamanlarında, "Ben Allah'ın kuluyum, huzuruna çıkmam lâzım, kulluğumu arz etmem lâzım!" diye düşünüldüğü için, çok önemli bir ibadet ve dinin direğidir. İnsan o suretle, bütün günlük hayatı boyunca Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne bağlılığını hatırlayarak, iyi bir müslüman olmak gayretini tazelemiş oluyor ve iyi müslümanın yapması gereken işleri yapmaya hız kazanıyor, kuvvet kazanıyor.

Namaz, kötülükleri yapmamak için de güzel bir vesile oluyor.

Onun için:

إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
(العنكبوت: ٤٥)

(*Inne's-salâte tenhâ ani'l-fahşâi ve'l-münker*) [Muhakkak ki, namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar.] (Ankebut, 29/45) buyruluyor ayet-i kerimede. Namaz insanı fuşiyattan, kötülüklerden de alıkoyar yâni. Yapacaksa bile yapmaz duruma getirir. Bu da çok önemli vazife...

b. Zekâtın Farz Oluşu

Ondan sonra zekât geliyor. Otuz küsur yerde, Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teâlâ Hazretleri,

أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
(البقرة: ١١٠)

(*Ekîmu's-salâte ve âtü'z-zekâte*) “Namaz kılın, zekât verin!” (Bakara, 2/110) diye bize emir buyurmuş. Bu da zekâtın ne kadar önemli bir ibadet olduğunu gösteriyor.

Şimdi ben bu konuşmamda, zekâtı hatırlatmak istiyorum siz sevgili dinleyicilerime, kardeşlerime. Biliyorsunuz zekât, zengin insanın varlığından, malından, mülkünden, ilmihal kitaplarında detayı yazılı şekilde, miktarda, ölçüde verdiği bir hayır, bir farz... Çok önemli bir farz, İslâm'ın yüceliğini gösteren bir güzel alâmet... Yâni İslâm, insanların birbirleriyle kardeş olduğunu söze bırakmıyor,

yardımlaşmaya da aktarıyor ve mü'minler fakir kardeşlerini kendi imkânlarıyla kollayıp, onları da elemenden, fakrın, yoksulluğun sıkıntılarından kurtarma çalışması yapıyorlar. Çok önemli.

İslâm'ın sosyal yönünün, sosyal adaleti sağlayan yönünün ne kadar kuvvetli olduğunu gösteren bir hükmü bu zekât... Allah bir farz olarak emrediyor. Kazancının, mal varlığının, mülk varlığının, ticari varlığının bir kısmını fakirlere vermesini emrediyor. Bu bir ibadet oluyor.

Tabii bunun için şartlar var... Şartlardan bir tanesi, o elindeki varlığın bir sene elinde kalması. Yâni, hemen aldığı bir şeyden

değil, üzerinden bir senenin geçip bir sene tamamlandığı zaman verilmesi lâzım! Senede bir verildikçe, on iki ay geçtikçe, o zaman zekât vermek gerekiyor.

O halde insanın eline malı mülkü her zaman geçebildiği için, her zaman tabii zekât vermesi gerekebilir. Fakat zekât vazifesini aksatmadan muntazam yapmak için, hani dükkânların, tüccarların, müesseselerin yılın belli zamanlarında envanter çıkartıp, kâr zarar hesaplarını çıkartıp sonucu öğrendikleri gibi, bunu belli bir zamana bağlamak da pratik bakımdan iyi olur. Serbesttir, insan istediği zaman zekâtını verir ama, Ramazan'da vermesi uygun olur. İşte her Ramazan geldiği zaman oruç tutuyor, dinî duyguları kuvvetleniyor. O zaman zekâtını da verir, böylece bir programa bağlamış olur; bir.

İkincisi; Ramazan'da yapılan hayrın hasenatın sevabı çok olduğundan, Ramazan'da zekât verdiği zaman, başka zamanda verdiğiinden daha çok sevap alacağından, ben kardeşlerime acizâne Ramazan'da zekâtlarını vermeye gayret etmelerini tavsiye edeceğim.

Tabii bence zenginin cebinin bir kenarında zekâtından parası bulunmalı! Yeri gelince, tam müstehak olan, lâıyk olan bir fakir gördüğü zaman, hemen eline tutuştururması, ayırdığı zekâtı verivermesi uygun olur. Ama özellikle hatırlatayım, kardeşlerimiz Ramazan'da zekâtlarını da versinler. Oruç tutuyorlar, çok sevap kazanıyorlar... Namazları kılıyorlar, teravih namazlarını kılıyorlar, gece ibadetlerini yapıyorlar, Kur'an-ı Kerim okuyorlar; çok sevaplar kazanıyorlar... Bir de bu zekât vazifelerini yapmalarını hatırlatmak istiyorum.

Allah-u Teâlâ Hazretleri Peygamber SAS Efendimiz'e hitaben buyuruyor ki, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا

(التوبة: ۱۰۳)

(*Huz min emvâlihîm sadakaten*) “Ey Rasûlüm, o mü'minlerin mallarından bir kısmını sadaka olarak al! Onların İslâm'a bağlılıklarının, sadakatlerinin, doğruluklarının, kalblerinin doğru ve temiz olduğunun alâmeti olarak, onların mallarından böyle bir miktar al!”

Nasıl bir sadaka?.. (*Tutahhiruhüm ve tüzekkîhim bihâ*) “Onu almak suretiyle, o sadaka onları temizleyecek. Sen onların mallarından o vergiyi almak suretiyle, onları temizlemiş olacaksın ve bu sadakayla onları maddeten, mânen tertemiz, pırıl pırıl, sâfî müslümanlar haline getireceksin.” (Tevbe, 9/103) diye emrediyor.

Peygamber Efendimiz, kendisine zekât alma emri gelince, tabii müslümanlara bildirdi. O zamanın müslümanları cân u gönülden, seve seve mallarını Allah yolunda verdiler.

Kur’an-ı Kerim’in otuz kadar yerinde de, yine zekât vermek emrediliyor. Zekâtta, hem bizim şu anda kullandığımız zekât kelimesi tâbir olarak Kur’an-ı Kerim’de geçer, o kelimeyle anlatılır; hem de sadaka kelimesiyle ifade edilir. Meselâ, (*huz min emvâlihîm sadakaten*) ayet-i kerimesinde, sadakadan maksat zekâttır. Zaten sadaka insanın iyi müslüman olduğunu, sadakatini göstermek için verdiği bağıştır. Farz olanına zekât diyoruz. Farz olmayanını da biz sadaka olarak kullanıyoruz:

“—Fakire sadaka verdim.” diyoruz.

Kur’an-ı Kerim’de sadaka, bazen böyle zekât mânâsına gelir.

c. İmandan Sonra Namaz ve Zekât

Şimdi bu parayı vermezse, müslümanların durumları ne olur?.. Tabii bunu vermediği zaman, maddeten ve mânen çok kötü duruma düşer. Zengin olduğu halde, fakirlere böyle

yardım yapması gerektiği halde, yapmadığı için dünyada da zararını görür, malına telefât gelir; ahirette de azâbını, ikâbını görür.

Bu hususta İmam Buhârî ve Müslim'in, ki bunlar iki en büyük hadis alimleri, en meşhur iki hadis alimidir. İbn-i Abbas RA'dan, yâni Peygamber Efendimiz'in amcası oğlu Abdullah'tan rivâyet ettikleri bir hadis-i şerifi okumak istiyorum.

Biliyorsunuz, Hazret-i Abbas Peygamber Efendimiz'in amcasıydı. Ve çok sevdiği hürmet ettiği bir amcasıydı. Tabii, amca babanın kardeşi olduğundan her zaman sevilir, akrabalar sevilir: fakat, Hazret-i Abbas'ı çok severdi. Hazret-i Hamza RA da bir amcasıydı, biliyorsunuz Uhud Harbi'nde şehid düştü. *Seyyidü's-şühedâ*, şehidlerin efendisi sahabeden. Hazret-i Hamza Efendimiz'i de çok severdi Peygamber Efendimiz.

Bu Abbas'ın oğlu Abdullah da, Peygamber Efendimiz'in çağında gençti. Peygamber SAS Efendimiz, bazen onu bineğinin arkasına da bindirirdi:

“—Bin bakalım benim arkama, devemin arka tarafına sen deotur.” diye, bindiği devenin arkasına bindirirdi.

Hacda Arafat'a çıkarken arkasına aldığını rivayetlerden biliyoruz. Gençti, çok zekiydi ve çok güzeldi. Yüzü güzeldi, boyu posu güzeldi ve çok güzel konuşurdu. Konuştuğu zaman son derece enfes ifadesi, sözü, seçtiği kelimeler itibariyle, tonu itibariyle çok beğenilirdi ve

ilmi de çok yüksekti. Yâni, ashabın dinî bilgileri en iyi bilen, Kur'an-ı Kerim'i en iyi bilen şahıslarından, yedi kişiden birisidir. O rivâyet ediyor ki...

İmam Buhârî ve Müslim'in rivâyet etmeleri, bu hadisin çok sağlam olduğunu da, ayrıca sahih olduğunu da gösteriyor. Okuyalım! Abdullah ibn-i Abbas RA diyor ki:¹

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ بَعَثَ مُعَاذًا إِلَى الْيَمَنِ فَقَالَ إِنَّكَ
تَأْتِي قَوْمًا مِنْ أَهْلِ كِتَابٍ فَادْعُهُمْ إِلَى شَهَادَةِ أَنْ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا
لِذَلِكَ فَأَعْلِمَهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ
صَلَوَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا لِذَلِكَ
فَأَعْلِمَهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً تُؤْخَذُ مِنْهُ

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.VI, s.2685, no:6937; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.50, no:19; Ebû Dâvud. *Sünen*, c.I, s.498, no:1584; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.21, no:625; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.568, no:1783; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.461, no:1614; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.58, no:2346; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.370, no:156; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.135, no:4; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.101, no:88; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.8, no:12915; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.112; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.145, no:2615; EbûNuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.23; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

أَغْنِيَاءَهُمْ وَتَرَدُّ عَلَىٰ فُقَرَائِهِمْ فَإِنْ هُمْ أَطَاعُوا
لِذَلِكَ فَإِيَّاكَ وَكَرَائِمَ أَمْوَالِهِمْ وَاتَّقِ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ
فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ

(خ. م. د. ت. ه. ح. ب. خ. ز. قط. هب. عن ابن عباس)

(*Enne rasûla'llàh salla'llàhu aleyhi ve selleme bease muàzen ile'l-yemen*) “Peygamber Efendimiz Muaz ibn-i Cebel’i Yemen diyarına gönderdi.” Biliyorsunuz Peygamber SAS Efendimiz, kendisi İslâm’ı çevresine anlatıp, insanları İslâm’a davet edip irşad ettiği gibi, onları İslâm’a soktuğu gibi, ashabı yaptığı gibi; ashabını da yetiştirip onların Kur’an-ı Kerim’i iyi bilenlerini, dini iyi bilenlerini, iyi anlatabilenlerini muhtelif bölgelere, kabilelere, gruplara dini öğretsin diye gönderirdi. Yemen’e gönderdiği Muaz ibn-i Cebel RA, oraya Peygamber Efendimiz’in temsilcisi olarak, İslâm’ı öğretmek için ve orada idari görev yapmak için görevlenip giderken, (*fekàle*) ona Peygamber Efendimiz’in tavsiyeleri var, gönderdiği görevliye. Onları okuyacağım şimdi, şunları söyledi.

Biliyorsunuz Yemen, Peygamber Efendimiz’in doğduğu bir yer olan Mekke’nin güneyinde yer alan bir diyardır. Bugün de biliyorsunuz Arap yarımadasının güneybatısında yer alıyor. Suudî Arabistan’a komşu bulunuyor. En büyük şehri San’a şehri... Tabii Peygamber Efendimiz’in zamanında orada Hristiyanlık yayılmış, oralara kadar gelmiş bulunuyordu. Orada kilise vardı

San'a'da ve bu kiliseye Bizans'tan yıllık bağışlar giderdi, yardımlar, tahsisatlar giderdi.

İşte öyle bir diyara, Peygamber Efendimiz İslâm'ı öğretmek üzere gönderiyor Muaz ibn-i Cebel RA'ı ve buyuruyor ki:

(Inneke te'tî kavmen min ehle'l-kitâbî) “Sen öyle bir topluluğa gidiyorsun ki, kendilerine daha önce kitap indirilmiş, binâen aleyh ehl-i kitap tabir edilen kitap sahibi, kendilerine kitap indirilme meziyetine sahip topluluklardandır onlar. Öyle bir topluluğa gidiyorsun sen.” Yâni, onlar tamamen böyle putlara, taşlara tapınan müşrikler gibi, putperestler gibi değil; peygamber tanımış, kendilerine ilâhî kitap indirilmiş, Allah'ın varlığını bilen insanlar.

Ama tabii, eskiden gelmiş olan dini bilgileri asırlar boyunca değiştirmişler, hatalı inançlara saplanmışlar, şaşmışlar, dalâlete düşmüşler. Onlara şimdi Allah-u Teâlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'i gönderdi, Peygamber Efendimiz de kendi elçisini göndererek onları hak yola davet edecek. Diyor ki:

“—Sen ehl-i kitaptan bir kavme gidiyorsun ey Muaz! *(Fed'ûhüm ilâ şehâdeti en lâ ilâhe illa'llâh ve enne muhammeden rasûlü'llâh)* Evvelâ onları Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in (SAS) Allah'ın rasûlü, elçisi olduğuna davet et! İlk önce bu hakikati kabul ettirmeye onlara gayret et!”

Çünkü, onlar maalesef Allah'ın birliğini bilmekten ayakları kaymış, şaşmışlardı. Allah'ın birliği

hususunda Őirke dűŐműŐlerdi, teslis inancına kaymıŐlardı. Binâen aleyh, Allah'ın sevmediği bir yanlıŐ inanca saplanmıŐlardı. “İlk önce ‘Allah birdir.’ diye onlara öğret!” diyor Peygamber Efendimiz. “Allah'ın birliğini, tevhid inancını bildir ve Muhammed-i Mustafâ'nın Allah'ın elçisi olduğunu söyle!” diyor. Yâni, Rasûlüllah Efendimiz'e tâbi olsunlar ve ondan gelecek talimatları da kabul etsinler diye. İlk adım bu.

Bizim de tabii bu devirde aynı Şeyi yapmamız lâzım! İnsanları yanlıŐ inançlardan, putlara tapınmaktan, Őirkten, küfürden kurtaracak tevhid inancını onlara güzelce anlatmamız lâzım!.. Bu ilim, irfân, 20. Yüzyıl'ın ulaştığı bilimsel bilgiler, seviye bizi bu hususta, bu inancı kabul ettirmekte yardımcı olur, başarıya götürebilir. Biz bu hususta bu vazifeyi yapmalıyız. Peygamber Efendimiz'in de Allah'ın en son peygamberi olduğunu söylemeliyiz.

Muaz RA'a önce bunu söylüyor Peygamber Efendimiz. Sonra buyuruyor ki:

(Fein hüm etàù li-zâlike) “EĞer bu Yemenliler senin bu davetine icabet ederler, sana itaat ederlerse bu inanca boyun eğerler, kabul ederlerse, doğru inanca gelirlerse yâni, müslüman olacaklar o zaman. Kabul etmeleri demek; yâni Allah'ın birliğini kabul etmek, Peygamber Efendimiz'in peygamberliğini kabul etmek, müslüman olmak. Müslüman olurlarsa, bunu kabul ederlerse, *(fea'limhüm enna'llàhe kad ferada aleyhim hamse salevâtin fî külli yevmin ve leyleh)* onlara bildir, öğret ki ey Muaz

Allah-u Teâlâ Hazretleri insanlara, mü'minlere bir gün ve gecede —yâni 24 saat demek oluyor bizim bugünkü ölçülerimizle— Allah beş namazı farz kılmıştır. Bunu bildir!”

Bakın, burada Peygamber Efendimiz namazın beş vakit olduğunu açıkça beyan ediyor. Hadis sahih hadis-i şerif. Kur'an-ı Kerim'de Allah namaz kılın buyuruyor da, namazın detayını hadis-i şeriflerden öğreniyoruz. Vakitlerini, rekâtlarını, sünnetlerini, farzlarını... Tabii Efendimiz öğretiyor, Allah'ın elçisi.

“—Beş vakit namazı emret!” diyor. Bakın tevhid inancının hemen arkasından öğrettiği husus, beş vakit namaz. Onun için bugün biz de 20. Yüzyıl'da Türkiye'de yaşayan müslümanlar; Türkçe bilen, benim size hitap ettiğim, benim hitabımı dinleyen siz sevgili okuyucularım, dinleyicilerim, yazdığımız yazıları okuyan okuyucular, kardeşlerimiz, muhatabımız olan insanlar ne yapacaklar?.. Beş vakit namaza gayret edecekler. Niye söylüyorum bunu?.. Bazı insanlar:

“—El-hamdü lillâh, benim kalbim temiz. Ben müslümanım. Allah'ın varlığını, birliğini, Peygamber Efendimiz'in Allah'ın elçisi olduğunu kabul ediyorum.” diyor da, namaz kılmaya alışmamış olabiliyorlar. Şeytan onları çeşitli bahanelerle, “Allah Gafûr'dur, Rahîm'dir, affeder. İşte ihtiyarlayınca kılarım, emekli olunca kılarım, şimdi zor oluyor.” filân gibi sebeplerle, şeytan onları namaz kılmaktan alıkoyuyor.

Bakın, hemen tevhid inancından sonra, en önemli şey olarak Peygamber Efendimiz namaz kılmayı öğretmeyi, namaz kılmayı söylemeyi tavsiye ediyor Muaz RA'a. Bu da çok önemli.

Biz de bu devirde kendimiz çoluk çocuğumuza, çevremize namaz kılmayı söylemeliyiz. Kendimiz kılmalıyız, onlara da kıldırmalıyız. Çok önemli olduğunu bildirmeliyiz,. Çok derin anlamı olduğunu, namazın çok kıymetli bir ibadet olduğunu, beş vakit olduğunun da çok yerli yerinde olduğunu; sabah gün başlarken; öğleyin tam günün ortasında, tatilde, insanların dinlenme ihtiyacı olan zamanda... İkinci tam böyle işlerin artık sona ulaştığı, dünya telaşının çoğaldığı zamanda, orada da şaşırmasınlar diye bir uyarı daha... Akşam tam güneş batarken, artık çalışma hayatı kapanıyor. Yatsı yatarken. Yâni günlük faaliyetleri durdurduğumuz zaman. Ne kadar önemli beş zaman... Bunları farz kıldığını söyleyeceğiz. Muaz RA'a da böyle emretti Peygamber Efendimiz. Yemen'e giderken söylediği ikinci nasihat bu...

Üçüncüsü: (*Fein hüm etâu li-zâlike*) “Eğer o Yemenliler yâ Muaz, buna da itaat ederlerse; yâni sen ‘Namaz kılın!’ dediğin zaman, namaz kılmayı da kabul edip, namaz kılmaya da başlarsa; (*fea'limhüm enna'llàhe kad farada aleyhim sadakaten*) onlara bildir ki yâ Muaz, Allah-u Teâlâ Hazretleri onların boynuna bir sadakayı farz kıldı.” Yâni, zekât demek burada da... (*Tü'hazü min ağniyâihim*)

“Varlıklı zenginlerden alınacak bu sadaka, zekât, (*fetüreddü alâ fukarâihim*) fakirlerine verilecek. Bunun farz olduğunu onlara bildir!” diyor.

İşte biz de bileceğiz ki zenginsek, mallı, mülklü, varlıklı isek malımızın bir miktarını fakir müslüman kardeşlerimize, zekâtın verilebileceği yerlere vermek üzere ayırmamız gerekiyor. Bunu kendimiz uygulamalıyız, hem de etrafımıza bunu da bildirmemiz gerekiyor. Bu, Ramazan ayında olursa sevabı çok daha fazla olduğundan, Ramazan ayında vermeyi ben hatırlatıyorum. Bu konuşmayı onun için yapmış oluyorum.

Hadis-i şerifi tamamlayalım. Zekâtı da emretti. Kelime-i tevhidi, tevhid inancını emretti, bir. Namazı emretti iki. Zekâtı emretti üç. Dördüncüsü:

(*Fein hüm etàù li-zâlike feiyyâke ve kerâimi emvâlihim*) Burada bir Muaz RA'a ihtarda bulunuyor: “Zekât vermeyi kabul ederlerse, gidip de mallarının en gözde olanlarını almaktan sakın!” diyor. Yâni, zekâtı alacak olan memur öyle gidip de, en kıymetlisini almayacak. Meselâ, atın en birincisini almayacak. Orta, vasat, vasatî ölçüler içinde, genel değerde olanlarını alacak. Öyle en iyisini almayacak.

Sonra tabii, nasihatine devam ediyor Peygamber Efendimiz, buyurmuş ki:

(*Ve'ttaki da'vete'l-mazlûm*) Yâni, “Zulüm yapma yâ Muaz! Beni Peygamber gönderdi,

ben görevliyim filân diye haksızlık yapıp, zulüm yapmak durumuna kayma!”

Tabii zulüm çeşitli şekillerde olur. Hani tutup da bir insanın vermesi gerektiğinden fazla zekât alsa, o da zulüm olur. Haksızlık yapsa, o da zulüm olur. Adaleti yerine getirmese, zulüm olur. Baskı yapsa, zulüm olur.

(İttaki da'vete'l-mazlûm) Yâni, “Zulme uğramış olan insanın duasından kork, sakın!” diyor Peygamber Efendimiz. Hakîkaten, mazlumun duasını Allah hemen kabul eder. Mazlumun duası en hızlı kabul olan dualardandır, gayrimüslim bile olsa... Mazlum çünkü, haksızlık yapıyor kendisine; Allah haksızlığı, zulmü sevmediği için, adaletsizliği sevmediği için, mazlum dua etti mi, Allah zalimi kahreder, mahveder, cezalandırır. Böyle buyuruyor.

(Feinnehû leyse beynehâ ve beyna'llâhi hicâbün) “Çünkü mazlumun duasıyla Allah arasında bir perde, bir mânî, engel yoktur. Doğrudan doğruya Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne dua varır. Allah-u Teâlâ Hazretleri duasını kabul eder.”

Allah-u Teâlâ Hazretleri dua etse de, etmese de, içindekini, dışındakini biliyor, kulların yaptıklarını görüyor ama; dua eder etmez, duasını kabul eder. Mazlumun ahı zalimden çıkar, zalim perişan olur.

Bu bir hadis-i şerif. Önemli kaynak hadis-i şeriflerden birisi... Yüzlerce, binlerce belge var bu hususta, hadis-i şerif var. Zekâtımızı vermemiz lâzım! Önemli dinî vazifelerimizden biri.

d.Zekâtı Vermeyenin Cezası

Pekiye bir insan, bütün bu kuvvetli emirlere, Allah'ın Kur'an-ı Kerim'deki o emirlerine rağmen, Peygamber Efendimiz'in bu tavsiyesine rağmen, insanlığın icabı fakirleri gözetmek olmasına rağmen, zenginin biraz merhametli olması gerektiğine rağmen, zekâtı vermezse ne olur?.. Onu da bir hadis-i şerifte okuyup sohbetimi bitireyim:

(Ve reve'l-buhàriyyi an ebî hüreyrete radiya'llàhu anh) İmam Buhârî, yine bu çok kıymetli hadis kitabını yazan büyük alim, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etti ki: *(Kàle rasûlü'llàh SAS)* "Peygamber SAS şöyle buyurdu..."

Ebû Hüreyre RA, hadis-i şerifi çok severdi, çok dikkatle dinlerdi. Çok iyi korumuş, koleksiyon yapmış, toplamış, bize bildirmiş olan bir mübarek sahabidir. Allah razı olsun, şefaatine erdirsin... *Radiya'llàhu anh, ve erdà.*

Şimdi Peygamber Efendimiz ne buyurmuş, Ebû Hüreyre RA'ın rivayet ettiğine göre, ben onu size okuyayım, sohbetimi burada tamamlayayım. Tebliğ vazifesini yapmış oluyorum size... Rasûlüllah'ın emirlerini nakletmiş oluyorum, tebliğ etmiş, belirtmiş oluyorum. Görevinizi vaktinde hatırlatmış oluyorum. Ramazan geçmeden sevabı

çok kazanmanızı sağlamış olursam ne mutlu bana...

O da benim sevincim olacak:²

مَنْ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَلَمْ يُؤَدِّ زَكَاتَهُ مِثْلَ لَهُ يَوْمَ

الْقِيَامَةِ شُجَاعًا أَقْرَعَ لَهُ زَبِيبَتَانِ يُطَوَّقُهُ يَوْمَ

الْقِيَامَةِ ثُمَّ يَأْخُذُ بِلِهْزِمَتَيْهِ يَعْنِي شِدْقَيْهِ ثُمَّ

يَقُولُ أَنَا مَالِكٌ أَنَا كَنْزُكَ ثُمَّ تَلَا

الْآيَةَ

(وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ

(خ. عن أبي هريرة)

(*Men âtâhu'llâhu mâlen*) “Kime Allah mal vermişse, zenginlik vermişse, (*felem yüeddi zekâtehû*) o malının zekâtını vermemişse...”

Mal vermiş Allah ama, adam müslüman fakat zekâtını vermemişse, ne olur; bunu bildiriyor Peygamber Efendimiz: (*Müssile lehû yevme'l-kıyâmeti şücâan akra'*) “Onun malı kıyamet gününde Allah tarafından çok zehirli, başı çıplak bir cins yılan tarzında...” Arabistan'da onların çok iyi bildiği bir yılanı tarif ediyor Peygamber Efendimiz. “Başı böyle çıplak, çok zehirli bir yılan haline getirilir o malı. Öyle temsil olunur cehennemde...”

² Buhârî, *Sahîh*, c.2, s.508, *Zekât* 30/3, no:1338; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.2, s.355, no:8646; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.4, s.81, no:7015; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.2, s.20, no:2261; Ebû Hüreyre RA'dan.

(*Lehû zebîbetâni*) Bu yılanın iki gözünün arasında iki siyah zeytin gibi benek varmış. Oradan tanınıyormuş. Bazı alâmetleri vardır bazı hayvanların, işte oradan anlaşılır ki, bu zehirlisi, bu zehirsizi... Yılanların zehirlisi var, zehirsizi var, öldürücü olanları var. Şimdi iki gözünün arasında, böyle zeytin gibi kara kara iki tane alâmeti olan, *şucâ-ı akra*' denilen, başı çıplak, zıp diye zıplayan, insanı sokan, çok zehirli yılan halinde temsil olunur. O halde gösterir Allah ona... (*Yutavvekuhû yevme'l-kıyâme*) Kıyamet gününde o yılan haline getirilmiş olan, temsil edilmiş olan malı, onun boynuna söyle dolanır, boynuna sarılır o yılan.

(*Sümme ye'huzü bi-lihzimeteyhi*) Sonra çene kemikleriyle, avurtlarıyla; (*ya'ni şidkayhi*) diyor parantez içinde açıklama yapmış o kelimeyi. İki çenesi ile... Yılan açtı mı ağzını kocaman açar. Tavşanı bile yutar büyük bir yılan... Daha büyükse, daha büyük varlıkları yutabilir. Böyle iki çene kemiği ile ısırır. (*Sümme yekülü*) Sonra der ki (*ene mâlüke*) 'Ben senin dünyada iken zekâtını vermediğin malınım!' der, tanıtır kendisini. (*Ene kenzüke*) 'Ben define olarak, hazine olarak depo ettiğin, sakladığın, fukaraya vermediğin malınım, hazinenim!' der." diyor Peygamber Efendimiz.

Bunu böyle bildirdikten sonra da, Kur'an-ı Kerim'den;

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَّهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا

بَخِلُوا بِهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لِلّٰهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

(آل عمران: ۱۸۰)

(*Ve lâ yahsebenne'llezîne yebhalûne bimâ a'tâhümü'llâh...*) [Allah'ın kereminden kendilerine verdiklerini infakta cimrilik gösterenler, sanmasınlar ki o kendileri için hayırlıdır; tersine bu onlar için pek fenadır. Cimrilik ettikleri şey de kıyamet gününde boyunlarına dolanacaktır. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır.

Allah bütün yaptıklarınızdan haberdardır.] (Âl-i İmran, 3/180) ayet-i kerimesini okumuş. Yâni, Allah'ın kendilerine verdiği malları vermekte vazifelerini yapmayıp, cimrilik edenlerin başına ne geleceğini bildiren ayet-i kerimeyi okumuş.

Muhterem kardeşlerim! Tabii, burada bir şeyi hatırlatmak istiyorum: Allah-u Teâlâ Hazretleri kudretiyle insanları mükâfâtlandıracağı ve cezalandıracağı zaman, onların anlayacağı şekiller verebiliyor mânevî bir takım varlıklara... Meselâ, burada mal çok zehirli iri bir yılan tarzında şekillendiriliyor, o şekle getiriliyor. Allah kâdirdir, malı o hale getirip de, o şekilde cehennemde azab etmeğe kâdirdir. Çünkü insanoğlu böyle bir şeyden anlar.

Dünyada boynuna ağaçtan kocaman bir yılan atlasa, boğazına sımsıkı dolansa, sarılsa; ondan sonra da avurtlarını, çene kemiklerini açıp hart diye ısıyıp zehirini akıtsa, ne kadar büyük

ızdırab olur bunu anlasınlar diye, Allah-u Teâlâ Hazretleri böyle azab edecek. Cehennemde zâten insanların azabları, dünyada işledikleri günahların cinsine göre olacak.

Bir de mükâfâttan misâl vereyim. Peygamber SAS Efendimiz bildiriyor ki: “Bir adam da kabre girdiği zaman, yalnız, تنها bir yer, toprağın altı, kabrin içi... Tabii ürkecek, korkacak, çekinecek. İçinde bir ürperti varken, bakacak, bembeyaz yüzlü, tertemiz, nûrâni, sevimli, sempatik bir insan orada belirmiş. Diyecek ki:

‘—Yâhu ben burada yalnızlıktan ürperip korkup dururken, seni görünce seni sevdim, içim sana ısındı. Yâ mübarek sen kimsin?’ diye soracak.

O da diyecek ki:

‘—Ben senin dünyada iken okuduğun Tebâreke Sûresi’yim. Allah bana bu şekli verdi, sana yoldaş olarak gönderdi.’ diyecek.”

Buradan anlıyoruz ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri Tebâreke Sûresi’nin sevabını asıl şekliyle, mânevî şekliyle gönderse, belki kul beş duyusuyla bunu anlamayacak, ne geldiğini algılamayacak. Ama onun beş duyusunun algılayabileceği şekil nedir?..

Karşısında mücessem sevdiği bir arkadaş, çok iyi bir insan, mübarek bir insan... İşte Tebâreke Sûresi’ni o hale getirip, kabirde ona yoldaş ediyor. O onunla sohbet ediyor, üzülüyor, sıkılmıyor, korkmuyor, rahat ediyor.

Cehennemde de zekâtı verilmeyen malı, bir azılı zehirli yılan halinde boynuna dolanıyor, öyle azab ediyor. Allah her çeşit azaba kâdirdir.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi, azabından uzak olan, azabına uğramayan, rahmetine eren, lütfuna eren, ikramına mazhar olan, cennetine giren, cemâlini gören kullarından eylesin... Güzel olanı bu!

Allah'ın emirlerini tutup, insanlık için faydalı şeyleri yapıp, başka insanların da dualarını alıp, gönlünü kazanıp, Allah'ın huzuruna yüzü ak, alnı açık varmak, Allah'ın sevdiği kulu olmak; ahirette de sevilen güzel nimetlere, sayısız, sonsuz güzel cennet lezzetlerine ulaşmak... Tabii, güzel olan bu... Akıllı insan bunu elde etmeğe çalışır. Akılsız insan da, kendisini ahirette cehenneme düşürecek günahlardan sakınmaz; duygusuz, düşüncesiz yaşar. Ahirette de ettiğinin cezasını çeker.

Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de bildiriyor:

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

(النحل: ١١٨)

(*Ve mâ zalemnâhüm ve lâkin kânû enfüsehüm yazlimûn*) “Ben kullarıma zulmedici değilim, fakat kullar kendi kendilerine zulmediyorlar.” (Nahl, 16/118)

Tabii, kul vazifesini yapmazsa, Allah'ın kendisine verdiği bol zenginlikten bir kırkta birini ayırıp

fakire vermezse, görevlerini yapmazsa; günah işlerse, insanları üzerse, zulüm yaparsa, öldürürse, hırsızlık yaparsa, rüşvet alırsa, zina ederse, ahlâksızlık ederse, fesad çıkartırsa; e tabii onun ceza görmemesi de olmaz. Adalet-i ilâhiye öyle tecelli edecek, suçlu cezasını bulacak... İyi insan da mükâfâtını görecek.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

(الزلزال: ۷-۸)

(Femen ya'mel miskàle zerretin hayran yerah. Ve men ya'mel miskàle zerretin şerran yerah.)

“Zerre kadar hayır işleyen, hayrının mükâfâtını bulacak ahirette; hiç bir şey unutulmayacak, zâyî olmayacak. Zerre kadar kötülük işleyen de, onun ahirette hesaba girdiğini görecek. Tabii karşılığını bulacak.” (Zilzâl, 99/7-8) Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi akıllı, basiretli, uyanık, temiz kalpli, iyi müslüman eylesin... Dünyamızı da, ahiretimizi de mutluluğa erdirdin... Dünyada vazifelerimizi iyi anlayıp, iyi müslüman olup, İslâmî görevlerimizi güzel yapıp, başka insanların da gönlünü alıp, onları da sevindirmeyi; ahirette de Allah'ın lütfuna erip, cennetiyle, cemâliyle müşerref olmayı cümlemize nasib eylesin...

Ramazan'ınız mübarek olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri size bu cuma gününün ve Ramazan ayının her türlü güzelliklerini, lütuflarını, ih-

sanlarını nasib eylesin, kısmet eylesin, ihsân eylesin, versin... Vazifelerinizi güzel yapın, oruçlarınızı güzel tutun!.. Oruç sadece aç susuz kalmaktan ibaret değildir; güzel ahlâktır, gıybet etmemektir, yalan şahitlik yapmamaktır, kötülüklerden uzak durmaktır, harama bakmamaktır. Bunları da unutmayalım!.. Orucun mânevî yönünün, günahlardan uzak durmak olduğunu da unutmayalım!..

Orucu güzel turalım, zekâtımızı verelim, namazlarımızı kılalım, hayır hasenâtımızı yapalım! Allah'ın sevgili kulu olarak yaşayalım, insanların iyiliği için çalışalım! Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi iki cihanda bahtiyar eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!*..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

09. 02. 1996 - İstanbul

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

